

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра публічного управління, адміністрування та права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

Богдан КОРОБКО

«29» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ»

(назва навчальної дисципліни)

Підготовки

Бакалавра

(назва ступеня вищої освіти)

Освітньої програми

Публічне управління та адміністрування

(назва освітньої програми)

Спеціальності

D4 «Публічне управління та адміністрування»

(код і назва спеціальності)

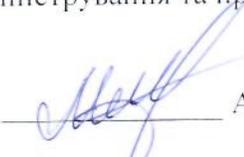
Полтава
2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни: «Історія публічного управління» для студентів спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Складена відповідно до освітньої програми «Публічне управління та адміністрування», 2025 року.

Розробник: Лахижа М.І., професор, доктор наук з державного управління, професор кафедри публічного управління, адміністрування та права

Погоджено

Гарант освітньої програми Аліна МИРОШНИЧЕНКО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри публічного управління, адміністрування та права

Протокол від «28» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри публічного управління, адміністрування та права

 Інна КУЛЬЧІЙ

«28» серпня 2025 року

Схвалено навчально-методичною комісією навчально-наукового інституту фінансів, економіки, управління та права

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Голова навчально-методичної комісії

 Євгенія КАРПЕНКО

«29» серпня 2025 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма здобуття освіти	
		денна	Дистанційна
Кількість кредитів 4	Галузь знань <u>D Бізнес, адміністрування та право</u>	обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність <u>D 4 Публічне управління та адміністрування</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
		20 год.	-
		Практичні	
		20 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		80 год.	120
		Індивідуальні завдання: не передбачено	
		Вид контролю: диф. залік	
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>перший (бакалаврський)</u>		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми здобуття освіти – 40/80

для дистанційної форми здобуття освіти – 0/120

2. Мета навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Історія публічного управління» полягає у оволодінні базовими знаннями щодо теоретичних та історичних (практичних) аспектів здійснення публічного управління та формування на цій основі відповідних вмінь та навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в управлінні суб'єктами публічної сфери

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей, визначених освітньою програмою, зокрема:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

СК 10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни «Історія публічного управління» є дисципліни, що формують основу підготовки здобувачів загальної середньої освіти.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Формулювання результатів навчання базується на результатах навчання, визначених освітньою програмою (програмних результатах навчання) спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування»

РН1 Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

РН4 Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

РН 5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування

РН 8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень

РН 11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формувати рекомендації в межах своєї компетенції

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим **результатом** вивчення навчальної дисципліни

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	B	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує Здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	C	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 - 73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	E	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою	Середній , що є мінімально

			<p>програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень.</p> <p>володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.</p>	допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/заліку	<p>Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими.</p> <p>Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.</p>	Низький, не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	<p>Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.</p>	Незадовільний, здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- ✓ поточний контроль
- ~ усне опитування
- ~ виконання практичних робіт
- ~ контрольна робота (дистанційна форма здобуття освіти)
- ✓ модульний контроль
- ~ тестування
- ✓ підсумковий контроль
- ~ диференційований залік

7. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні засади публічного управління

Тема 1. Вступ. Феномен управління: природа та сутність.

Виокремлення та визначення вузлових понять. Управління як соціальне явище. Влада і управління. Система публічного управління: поняття і структура. Основні характеристики публічного управління. Реалізація публічного управління в умовах розподілу влади. Відносини,

процеси і взаємодія в системі публічного управління та адміністрування. Моделі публічного управління.

Практичне заняття № 1.

Тема 2. Історичні джерела та етапи становлення і розвитку влади.

Історія цивілізацій. Локальні цивілізації. Ознаки та специфіка цивілізацій. Поняття влади. Види влади. Політика. Право. Міфологія. Джерела влади. Джерела ідей управління суспільством і країною. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною в країнах Сходу. Держава. Східний та західний шляхи розвитку та типи держав. Процес державотворення на Стародавньому Сході. Месопотамія. Китай. Стародавній Єгипет. Стародавня Греція. Поліс. Демократія. Державний устрій Афін та Спарти.

Періоди розвитку теорії влади. Геракліт. Сократ. Платон. Арістотель.

Македонія. Еллінізм. Стародавній Рим. Специфіка управління територіями в Римській республіці, принципаті, імперії. Римське право.

Трипільська культура та її вплив на населення Європи.

Практичне заняття № 2.

Тема 3. Держава та право в епоху середньовіччя та нового часу.

Специфіка середньовічних держав: імперії, королівства. Вплив релігії та церкви на управлінські процеси.

Візантія як особлива форма організації держави. Кодекс Юстиніана. Імперія Карла Великого. Священна Римська імперія.

Мислителі середньовіччя: І. Солсберійський, Н. Макіавеллі, Ж. Боден. Реформізм.

Абсолютизм. Причини встановлення, ознаки, причини занепаду.

Утворення та розвиток колоніальних імперій. Специфіка публічного управління у основних країнах Європи. Характеристика організації управління в період буржуазних реформ.

Практичне заняття № 3.

Тема 4. Історичні етапи еволюції публічного управління в Україні

Досвід управлінської діяльності минулих поколінь як джерело і перешкода розвитку. Важливість осмислення етапів, форм та тенденцій розвитку публічного управління в Україні.

Організація влади у Київській державі. Галицько-Волинська держава як спадкоємиця управлінських традицій Київської Русі. Організаційна структура державного управління у Великому князівстві Литовському. Адміністративно-територіальний поділ. Зміни в управлінні на українських землях після Люблінської унії 1569 р. Організація управління в самоврядних містах. Роль права в здійсненні державного управління: Литовські статuti (XVI ст.).

Організація управління на Запорізьській Січі.

Держава Богдана Хмельницького. Організація влади в самоврядній Україні. Форми державного і місцевого управління на українських землях поза Гетьманщиною. Уніфікація управління українськими землями після ліквідації полковосотенного устрою. Станове самоврядування в підросійській Україні. Організація управління Галичиною після її приєднання до Австро-Угорщини. Взаємовідносини земств і міського самоврядування з органами державного управління на українських землях. Реформа управління на західноукраїнських землях у другій половині XIX ст. Структури влади і управління в 1917 р. та Українська Центральна рада і Генеральний секретаріат. Організація державного управління в Україні за гетьманату. Управління в УНР і ЗУНР. Перетворення Рад із структур самоорганізації населення в органи державної влади.

Практичне заняття № 4.

Змістовний модуль 2. Розвиток публічного управління в новітній час.

Тема 5. Соціально-економічні, культурно-історичні та інші джерела виникнення та тенденції розвитку публічного управління в XX ст.

Основні етапи та специфіка логіко-теоретичної реконструкції соціально-політичних та адміністративно-управлінських процесів. Розвиток суспільних та адміністративних моделей на основі управлінських процесів. Тенденції розвитку політичних процесів у сучасному суспільстві. Системний підхід до дослідження публічних процесів. Планування та прогнозування суспільно-політичних процесів у державі.

Організація влади в умовах тоталітарних систем. Специфіка організації влади у тоталітарних суспільствах. Організація влади у фашистській Німеччині.

Організація влади у СРСР. Сутність адміністративно-командної системи. Специфічна роль правового регулювання державного управління. Проблема бюрократизації апарату. Державне управління в СРСР після II Світової війни.

Формування організаційної структури державного управління в Радянській Україні.

Практичне заняття № 5.

Тема 6. Розвиток світової управлінської думки та її вплив на публічне управління

Наукові теорії та школи публічного управління XX ст.: класична школа, школа людських стосунків, школа «соціології організацій», школа «суспільного вибору», когнітивний підхід.

Розвиток ідей публічного управління у першій половині XX сторіччя. Принципи публічної сфери за В.Вільсоном. М.Вебер про основні принципи бюрократичних систем.

Розвиток теорії та практики управління суспільством і країною у другій половині XX століття: системний метод для вирішення управлінських задач; організація як відкрита система; застосування структурно-функціонального аналізу в управлінській практиці; психологічний, соціально-інженерний, гуманітарний підходи в управлінні. Концепції управління в постіндустріальному, інформаційному суспільстві. Публічне управління в контексті неокласичної теорії. Концепція раціонального вибору та «новий менеджеризм». Новий державний менеджмент як модель публічного адміністрування: основні риси. Концепція «належного управління»: сутність, принципи. Принцип прозорості публічного управління.

Практичне заняття № 6.

Тема 7. Глобалізація та глокалізація і публічне управління.

Вузлові поняття теми: глобалізація, глокалізація, сталий розвиток.

Роль міжнародних організацій та міжнародних корпорацій в процесах управління. Організація Об'єднаних Націй. Форми та особливості діяльності основних міжнародних організацій.

Інформатизація та її вплив на публічне управління.

Регіональне управління. Локальне управління.

Загальні принципи та тенденції організації публічного управління в умовах глобалізації.

Практичне заняття № 7

Тема 8. Цінності європейської цивілізації та публічне управління

Поняття «європейські цінності». Цінності європейської цивілізації та їхні ідейні витoki. Принцип індивідуалізму. Основні тенденції у формуванні цінностей європейської цивілізації в період Античності, Середньовіччя, Відродження, Нового часу та особливості сучасного етапу інституалізації в праві таких базових цінностей європейської цивілізації як гідність, свобода, правова держава, демократія, громадянськість, толерантність, справедливість, солідарність та ін.

Цінності європейської цивілізації як запорука процвітання суспільства.

Україна та її роль в європейській історії та у формуванні європейської ідентичності.

Переваги європейського вектору розвитку України.

Практичне заняття № 8

Тема 9. Практика організації публічного управління на початку XXI століття

Організації публічного управління в сучасному світі: наднаціональний, національний, регіональний та місцевий рівні. Публічне управління, державне управління, територіальне (регіональне та місцеве) самоврядування.

Організація публічного управління в Європі. Рада Європи та Організація безпеки і співробітництва в Європі. Інституції та право ЄС.

Публічне управління у США, Великобританії, Німеччині, Франції. Розвиток публічного управління в посткомуністичних країнах.

Практичне заняття № 9

Тема 10 Модернізація публічного управління в незалежній Україні в контексті європейської інтеграції

Необхідність формування цілісної системи державного управління після здобуття незалежності. Суперечливі реформи центральних і місцевих органів влади 1992-1995 рр. Конституція України 1996 р. і потреба вдосконалення державного управління. Об'єктивна детермінованість адміністративної реформи в Україні, її завдання і суперечності реалізації.

Реформування публічного управління в Україні на початку ХХІ століття. Вплив євроінтеграційних процесів на публічне управління в Україні. Європейські стандарти організації влади

Система публічного управління в Україні: поняття та структура. Децентралізація та деконцентрація. Публічне управління в умовах воєнного стану

Практичне заняття № 10

**8. Структура навчальної дисципліни
а) для денної форми здобуття освіти**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
л		п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	
Модуль 1. Теоретико-методологічні засади публічного управління							
Тема 1. Вступ. Феномен управління: природа та сутність.	12	2	2			8	
Тема 2. Історичні джерела та етапи становлення і розвитку влади	12	2	2			8	
Тема 3. Держава та право в епоху середньовіччя та нового часу	12	2	2			8	
Тема 4. Історичні етапи еволюції публічного управління в Україні	12	2	2			8	
Разом за змістовим модулем 1	48	8	8			32	
Модуль 2. Розвиток публічного управління в новітній час						Розвиток публічного управління в новітній час.	
Тема 5 Соціально-економічні, культурно-історичні та інші джерела впливу на розвиток публічного управління в ХХ столітті	12	2	2				8
Тема 6. Розвиток світової управлінської думки та її вплив на публічне управління	12	2	2				8
Тема 7 Глобалізація та глокалізація і публічне управління.	12	2	2				8
Тема 8. Цінності європейської цивілізації та публічне управління	12	2	2				8
Тема 9. Практика організації публічного управління на початку ХХІ століття	12	2	2				8
Тема 10 Модернізація публічного управління в незалежній Україні в контексті європейської інтеграції	12	2	2				8
Разом за змістовим модулем	72	12	12				48

2						
Усього годин	120	20	20			80

б) для дистанційної форми здобуття освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	дистанційна форма						
	усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	
Модуль 1. Теоретико-методологічні засади публічного управління							
Тема 1. Вступ. Феномен управління: природа та сутність.	12					12	
Тема 2. Історичні джерела та етапи становлення і розвитку влади	12					12	
Тема 3. Держава та право в епоху середньовіччя та нового часу	12					12	
Тема 4. Історичні етапи еволюції публічного управління в Україні	12					12	
Разом за змістовим модулем 1	48					48	
Модуль 2. Розвиток публічного управління в новітній час						Розвиток публічного управління в новітній час.	
Тема 5 Соціально-економічні, культурно-історичні та інші джерела впливу на розвиток публічного управління в ХХ столітті	12						12
Тема 6. Розвиток світової управлінської думки та її вплив на публічне управління	12						12
Тема 7 Глобалізація та глокалізація і публічне управління.	12						12
Тема 8. Цінності європейської цивілізації та публічне управління.	12						12
Тема 9. Практика організації публічного управління на початку ХХІ століття	12						12
Тема 10 Модернізація публічного управління в незалежній Україні в	12						12

контексті європейської інтеграції						
Разом за змістовим модулем 2	72					72
Усього годин	120					120

9 Перелік питань для семінарських занять

№ заняття	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин	
		для денної форми	для дистанційної форми
	Семінарські заняття не передбачені		

10 Перелік питань для практичних занять

№ з/п	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин	
		для денної форми	для дистанційної форми
1	Тема 1. Вступ. Феномен управління: природа та сутність. Публічне управління в системі суспільних відносин: сутність і зміст, основні категорії, поняття. Виокремлення та визначення вузлових понять. Управління як соціальне явище. Влада і управління. Система публічного управління: поняття і структура. Основні характеристики публічного управління. Реалізація публічного управління в умовах розподілу влади. Відносини, процеси і взаємодія в системі публічного управління та адміністрування. Моделі публічного управління	2	-
2	Тема 2. Історичні джерела та етапи становлення і розвитку влади. Історія цивілізацій. Локальні цивілізації. Ознаки та специфіка цивілізацій. Поняття влади. Види влади. Політика. Право. Міфологія. Джерела влади. Джерела ідей управління суспільством і країною. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною в країнах Сходу. Держава. Східний та західний шляхи розвитку та типи держав. Процес державотворення на Стародавньому Сході. Стародавня Греція. Поліс. Демократія. Еллінізм. Стародавній Рим. Специфіка управління територіями в Римській республіці, принціпаті, імперії. Римське право. Трипільська культура та її вплив на населення Європи. Київська Русь. Середньовічна Європа.	2	-
3	Тема 3. Держава та право в епоху середньовіччя та нового часу. Специфіка середньовічних держав: імперії, королівства. Вплив релігії та церкви на управлінські процеси. Візантія як особлива форма організації держави. Кодекс Юстиніана. Імперія Карла Великого. Священна Римська імперія. Мислителі середньовіччя: І. Солсберійський, Н. Макіавеллі, Ж. Боден. Реформізм. Абсолютизм. Причини встановлення, ознаки, причини занепаду.	2	-

	Утворення та розвиток колоніальних імперій. Специфіка публічного управління у основних країнах Європи. Характеристика організації управління в період буржуазних реформ.		
4	Тема 4. Історичні етапи еволюції публічного управління в Україні Організація влади у Київській державі. Галицько-Волинська держава як спадкоємиця управлінських традицій Київської Русі. Організаційна структура державного управління у Великому князівстві Литовському. Адміністративно-територіальний поділ. Зміни в управлінні на українських землях після Люблінської унії 1569 р. Організація управління в самоврядних містах. Роль права в здійсненні державного управління: Литовські статuti (XVI ст.). Організація управління на Запорізькій Січі. Держава Богдана Хмельницького. Організація влади в самоврядній Україні. Форми державного і місцевого управління на українських землях поза Гетьманщиною. Структури влади і управління в 1917 р. та Українська Центральна рада і Генеральний секретаріат. Організація державного управління в Україні за гетьманату. Управління в УНР і ЗУНР. Перетворення Рад із структур самоорганізації населення в органи державної влади.	2	-
5	Тема 5. Соціально-економічні, культурно-історичні та інші джерела впливу на розвиток публічного управління в ХХ столітті Основні етапи та специфіка логіко-теоретичної реконструкції соціально-політичних та адміністративно-управлінських процесів. Розвиток суспільних та адміністративних моделей на основі управлінських процесів. Тенденції розвитку політичних процесів у сучасному суспільстві Системний підхід до дослідження публічних процесів. Планування та прогнозування суспільно-політичних процесів у державі. Організація влади в умовах тоталітарних систем. Специфіка організації влади у тоталітарних суспільствах. Організація влади у фашистській Німеччині. Організація влади у СРСР Сутність адміністративно-командної системи. Специфічна роль правового регулювання державного управління. Проблема бюрократизації апарату. Державне управління в СРСР після II Світової війни. Формування організаційної структури державного управління в Радянській Україні..	2	-
6	Тема 6. Розвиток світової управлінської думки та її вплив на публічне управління Наукові теорії та школи публічного управління ХХ ст.: класична школа, школа людських стосунків, школа «соціології організацій», школа «суспільного вибору», когнітивний підхід. Розвиток ідей публічного управління у першій половині ХХ сторіччя. Принципи публічної сфери за В.Вільсоном. М.Вебер про основні принципи бюрократичних систем. Розвиток теорії та практики управління суспільством і країною у другій половині ХХ століття: системний метод для вирішення управлінських задач; організація як відкрита система; застосування структурно-функціонального аналізу в управлінській практиці; психологічний, соціально-інженерний, гуманітарний підходи в управлінні. Концепції управління в	2	-

	<p>постіндустріальному, інформаційному суспільстві. Публічне управління в контексті неокласичної теорії. Концепція раціонального вибору та «новий менеджеризм». Новий державний менеджмент як модель публічного адміністрування: основні риси. Концепція «належного управління»: сутність, принципи. Принцип прозорості публічного управління.</p>		
7	<p>Тема 7. Глобалізація та глокалізація і публічне управління.</p> <p>Вузлові поняття теми: глобалізація, глокалізація, сталий розвиток. Роль міжнародних організацій та міжнародних корпорацій в процесах управління. Організація Об'єднаних Націй. Форми та особливості діяльності основних міжнародних організацій. Інформатизація та її вплив на публічне управління. Регіональне управління. Локальне управління. Загальні принципи та тенденції організації публічного управління в умовах глобалізації.</p>	2	-
8	<p>Тема 8. Цінності європейської цивілізації та публічне управління</p> <p>Поняття «європейські цінності». Цінності європейської цивілізації та їхні ідейні витoki. Принцип індивідуалізму. Основні тенденції у формуванні цінностей європейської цивілізації в період Античності, Середньовіччя, Відродження, Нового часу та особливості сучасного етапу інституалізації в праві таких базових цінностей європейської цивілізації як гідність, свобода, правова держава, демократія, громадянськість, толерантність, справедливість, солідарність та ін.</p> <p>Цінності європейської цивілізації як запорука процвітання суспільства.</p> <p>Україна та її роль в європейській історії та у формуванні європейської ідентичності.</p> <p>Переваги європейського вектору розвитку України.</p>	2	-
9	<p>Тема 9 Практика організації публічного управління на початку XXI століття</p> <p>Організації публічного управління в сучасному світі: наднаціональний, національний, регіональний та місцевий рівні. Публічне управління, державне управління, територіальне (регіональне та місцеве) самоврядування. Організація публічного управління в Європі. Рада Європи та Організація безпеки і співробітництва в Європі. Інституції та право ЄС. Публічне управління у США, Великобританії, Німеччині, Франції. Розвиток публічного управління в посткомуністичних країнах..</p>	2	-
10	<p>Тема 10. Модернізація публічного управління в незалежній Україні в контексті європейської інтеграції</p> <p>Необхідність формування цілісної системи державного управління після здобуття незалежності. Суперечливі реформи центральних і місцевих органів влади 1992-1995 рр. Конституція України 1996 р. і потреба вдосконалення державного управління. Об'єктивна детермінованість адміністративної реформи в Україні,</p>	2	-

	її завдання і суперечності реалізації. Реформування публічного управління в Україні на початку XXI століття. Вплив євроінтеграційних процесів на публічне управління в Україні. Європейські стандарти організації влади Система публічного управління в Україні: поняття та структура. Децентралізація та деконцентрація. Публічне управління в умовах воєнного стану.		
	Усього	20	

11. Перелік питань для лабораторних занять

№ заняття	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин	
		для денної форми	для дистанційної форми
	Лабораторні заняття не передбачені*		

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

опрацювання лекційного матеріалу;

підготовка до практичних занять;

контрольні роботи для дистанційної форми навчання

опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;

підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);

відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);

підготовка до складання диференційованого заліку за контрольними питаннями.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин	
		для денної форми	для дистанційної форми
1	Тема 1. Вступ. Феномен управління: природа та сутність. Публічне управління в системі суспільних відносин: сутність і зміст, основні категорії, поняття. Виокремлення та визначення вузлових понять. Управління як соціальне явище. Влада і управління. Система публічного управління: поняття і структура. Основні характеристики публічного управління. Реалізація публічного управління в умовах розподілу влади. Відносини, процеси і взаємодія в системі публічного управління та адміністрування. Моделі публічного управління	8	12
2	Тема 2. Історичні джерела та етапи становлення і розвитку влади.	8	12

	<p>Історія цивілізацій. Локальні цивілізації. Ознаки та специфіка цивілізацій. Поняття влади. Види влади. Політика. Право. Міфологія. Джерела влади. Джерела ідей управління суспільством і країною. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною в країнах Сходу. Держава. Східний та західний шляхи розвитку та типи держав. Процес державотворення на Стародавньому Сході. Стародавня Греція. Поліс. Демократія. Еллінізм. Стародавній Рим. Специфіка управління територіями в Римській республіці, принципаті, імперії. Римське право. Трипільська культура та її вплив на населення Європи.</p> <p>Київська Русь. Середньовічна Європа.</p>		
3	<p>Тема 3. Держава та право в епоху середньовіччя та нового часу. Специфіка середньовічних держав: імперії, королівства. Вплив релігії та церкви на управлінські процеси.</p> <p>Візантія як особлива форма організації держави. Кодекс Юстиніана. Імперія Карла Великого. Священна Римська імперія.</p> <p>Мислителі середньовіччя: І. Солсберійський, Н. Макиавеллі, Ж. Боден. Реформізм.</p> <p>Абсолютизм. Причини встановлення, ознаки, причини занепаду.</p> <p>Утворення та розвиток колоніальних імперій. Специфіка публічного управління у основних країнах Європи.</p> <p>Характеристика організації управління в період буржуазних реформ.</p>	8	12
4	<p>Тема 4. Історичні етапи еволюції публічного управління в Україні</p> <p>Організація влади у Київській державі. Галицько-Волинська держава як спадкоємиця управлінських традицій Київської Русі. Організаційна структура державного управління у Великому князівстві Литовському. Адміністративно-територіальний поділ. Зміни в управлінні на українських землях після Люблінської унії 1569 р. Організація управління в самоврядних містах. Роль права в здійсненні державного управління: Литовські статuti (XVI ст.).</p> <p>Організація управління на Запорізькій Січі.</p> <p>Держава Богдана Хмельницького. Організація влади в самоврядній Україні. Форми державного і місцевого управління на українських землях поза Гетьманщиною. Структури влади і управління в 1917 р. та Українська Центральна рада і Генеральний секретаріат. Організація державного управління в Україні за гетьманату. Управління в УНР і ЗУНР. Перетворення Рад із структур самоорганізації населення в органи державної влади.</p>	8	12
5	<p>Тема 5. Соціально-економічні, культурно-історичні та інші джерела впливу на розвиток публічного управління в ХХ столітті</p> <p>Основні етапи та специфіка логіко-теоретичної реконструкції соціально-політичних та адміністративно-управлінських процесів. Розвиток суспільних та адміністративних моделей на основі управлінських процесів. Тенденції розвитку політичних</p>	8	12

	<p>процесів у сучасному суспільстві Системний підхід до дослідження публічних процесів. Планування та прогнозування суспільно-політичних процесів у державі.</p> <p>Організація влади в умовах тоталітарних систем. Специфіка організації влади у тоталітарних суспільствах. Організація влади у фашистській Німеччині. Організація влади у СРСР Сутність адміністративно-командної системи. Специфічна роль правового регулювання державного управління. Проблема бюрократизації апарату. Державне управління в СРСР після II Світової війни. Формування організаційної структури державного управління в Радянській Україні..</p>		
6	<p>Тема 6. Розвиток світової управлінської думки та її вплив на публічне управління</p> <p>Наукові теорії та школи публічного управління XX ст.: класична школа, школа людських стосунків, школа «соціології організацій», школа «суспільного вибору», когнітивний підхід. Розвиток ідей публічного управління у першій половині XX сторіччя. Принципи публічної сфери за В.Вільсоном. М.Вебер про основні принципи бюрократичних систем.</p> <p>Розвиток теорії та практики управління суспільством і країною у другій половині XX століття: системний метод для вирішення управлінських задач; організація як відкрита система; застосування структурно-функціонального аналізу в управлінській практиці; психологічний, соціально-інженерний, гуманітарний підходи в управлінні. Концепції управління в постіндустріальному, інформаційному суспільстві. Публічне управління в контексті неокласичної теорії. Концепція раціонального вибору та «новий менеджеризм». Новий державний менеджмент як модель публічного адміністрування: основні риси. Концепція «належного управління»: сутність, принципи. Принцип транспарентності публічного управління.</p>	8	12
7	<p>Тема 7. Глобалізація та глокалізація і публічне управління.</p> <p>Вузлові поняття теми: глобалізація, глокалізація, сталий розвиток.</p> <p>Роль міжнародних організацій та міжнародних корпорацій в процесах управління. Організація Об'єднаних Націй. Форми та особливості діяльності основних міжнародних організацій.</p> <p>Інформатизація та її вплив на публічне управління.</p> <p>Регіональне управління. Локальне управління.</p> <p>Загальні принципи та тенденції організації публічного управління в умовах глобалізації.</p>	8	12
8	<p>Тема 8. Цінності європейської цивілізації та публічне управління</p> <p>Поняття «європейські цінності». Цінності європейської цивілізації та їхні ідейні витоки. Принцип індивідуалізму. Основні тенденції у формуванні цінностей європейської цивілізації в період Античності, Середньовіччя, Відродження, Нового часу та особливості сучасного етапу інституалізації в праві таких базових цінностей європейської цивілізації як</p>	8	12

	<p>гідність, свобода, правова держава, демократія, громадянськість, толерантність, справедливість, солідарність та ін.</p> <p>Цінності європейської цивілізації як запорука процвітання суспільства.</p> <p>Україна та її роль в європейській історії та у формуванні європейської ідентичності.</p> <p>Переваги європейського вектору розвитку України.</p>		
9	<p>Тема 9 Практика організації публічного управління на початку XXI століття</p> <p>Організації публічного управління в сучасному світі: наднаціональний, національний, регіональний та місцевий рівні. Публічне управління, державне управління, територіальне (регіональне та місцеве) самоврядування.</p> <p>Організація публічного управління в Європі. Рада Європи та Організація безпеки і співробітництва в Європі. Інституції та право ЄС.</p> <p>Публічне управління у США, Великобританії, Німеччині, Франції. Розвиток публічного управління в посткомуністичних країнах..</p>	2	12
10	<p>Тема 10. Модернізація публічного управління в незалежній Україні в контексті європейської інтеграції</p> <p>Необхідність формування цілісної системи державного управління після здобуття незалежності. Суперечливі реформи центральних і місцевих органів влади 1992-1995 рр. Конституція України 1996 р. і потреба вдосконалення державного управління. Об'єктивна детермінованість адміністративної реформи в Україні, її завдання і суперечності реалізації.</p> <p>Реформування публічного управління в Україні на початку XXI століття. Вплив євроінтеграційних процесів на публічне управління в Україні. Європейські стандарти організації влади Система публічного управління в Україні: поняття та структура. Децентралізація та деконцентрація. Публічне управління в умовах воєнного стану.</p>	8	12
	Усього	80	120

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено планом

14. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Історія публічного управління» використовуються словесні, наочні та практичні методи навчання, що забезпечують ґрунтовне освоєння історико-правового матеріалу та розвиток умінь працювати з джерелами. Поєднання традиційних і сучасних освітніх технологій сприяє формуванню у здобувачів цілісного уявлення про розвиток української державності та правової системи у різні історичні періоди, від давніх часів (як-от протодержавні утворення скіфів чи античних полісів) до сучасної незалежної України.

Для підвищення якості освітнього процесу застосовуються мультимедійні засоби (проектор, інтерактивна дошка, комп'ютери), а також онлайн-платформи для організації

навчання, зокрема Moodle та інструменти відеокommунікації (наприклад, Zoom або Microsoft Teams), що використовуються для консультацій, вебінарів і забезпечення доступу до навчальних матеріалів. У процесі роботи зі студентами активно задіюються електронні бібліотеки та наукові бази даних, серед яких Наукова бібліотека НБУ ім. Вернадського, DOAJ, ResearchGate, а також цифрові архіви історико-правових документів.

Словесні методи навчання – розповідь, пояснення, проблемна лекція, бесіда – застосовуються для розкриття закономірностей розвитку державних інституцій та правових норм. Вони дають змогу послідовно подати матеріал, аналізувати історичні джерела та інтерпретації, порівнювати різні історико-правові підходи. Додатково інтегруються філософські методи (матеріалістичний і ідеалістичний) для світоглядного аналізу, а також загальнонаукові, як логічний (аналіз, синтез, індукція, дедукція) та системно-структурний, що дозволяють розглядати державу і право як взаємопов'язану систему елементів у конкретних історичних умовах.

Наочні методи включають демонстрацію карт історичних територій, архівних документів, пам'яток права, таблиць, схем періодизації, що сприяє глибшому засвоєнню фактологічного матеріалу. Використовуються також ілюстративно-діалогові методи з медіапрезентаціями для візуалізації еволюції державно-правових інститутів.

Практичні методи спрямовані на розвиток умінь аналізувати історико-правові документи, здійснювати порівняльний аналіз правових норм різних епох, інтерпретувати джерела та формулювати висновки. Серед спеціальних методів застосовуються порівняльно-історичний (для зіставлення систем різних народів на українських землях), генетичний (для розкриття причинно-наслідкових зв'язків, наприклад, від київської спадщини до Галицько-Волинського королівства), формально-юридичний (для вивчення норм у чистому вигляді), компаративний (порівняння з аналогічними явищами), метод правової аналогії (для реконструкції фрагментарних джерел), статистичний (для аналізу кількісних даних, як чисельність населення чи військових формувань) та метод історизму (розгляд явищ у динаміці та конкретних умовах).

Для розвитку аналітичного мислення застосовуються елементи проблемного навчання, а також міні-дослідження, що передбачають роботу з науковими статтями, монографіями та архівними матеріалами. Студенти виконують завдання на типологізацію (групування фактів за ознаками), соціологічний аналіз (врахування соціальних факторів) та об'єктивізм (спираючись на історичний детермінізм без суб'єктивних упереджень).

Особливе місце займають інтерактивні методи, такі як дебати, рольові ігри (моделювання історичних рад чи переговорів), кейс-стаді на основі реальних історичних подій, групові проекти та презентації власних досліджень, які дозволяють формувати soft skills — критичне мислення, ефективну комунікацію, роботу в команді, лідерство, адаптивність, етичне судження та вміння аргументувати позицію в дискусіях.

Використання поєднання традиційних та сучасних методів навчання у викладанні дисципліни «Історія публічного управління» забезпечує не лише засвоєння теоретичних знань, але й формування вміння працювати з джерелами, критично аналізувати історичні процеси, робити обґрунтовані висновки та аргументувати власну позицію щодо розвитку української державності та права.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєнням студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань здобувачів під час практичних занять, оцінювання виконання самостійної роботи, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті.

Модульний контроль має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Модульний контроль реалізується шляхом

Всього за темами	6	6	6	11	6	6	6	6	11	6
Диференційований залік	30									
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100									

**Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань
для денної форми здобуття освіти:**

Бали	Критерії оцінювання
2	Завдання практичної роботи виконано в повному обсязі, оформлено належним чином, у висновках відображено здатність до практичного застосування отриманих знань.
1	Завдання виконано не повністю або з несуттєвими помилками, висновки оформлені, але лише частково розкривають практичне завдання.
0	Практична робота не виконана або виконана з суттєвими помилками, висновки відсутні чи не мають практичного значення.

**Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами усного опитування
для денної форм здобуття освіти:**

Бали	Критерії оцінювання
2	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Студент вільно володіє науково-понятійним апаратом.
1	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Оцінювання модульного тестування для денної здобуття освіти:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($0,5 \times 10 = 5,0$) правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Виконання контрольних робіт для дистанційної форми роботи

Бали	Критерії оцінювання
5	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
2	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, містить помилки та неточності, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
------	---------------------

для денної форми здобуття освіти	для дистанційної форми навчання	
3	6	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
1,5	3	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, містить помилки та неточності, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами складання диференційованого заліку

№	Завдання	Бали	Критерії оцінювання
1	Тестування	0-30	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($1 \times 30 = 30$), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них: при семестровому контролі у вигляді диференційованого заліку на поточний контроль може бути відведено від 70 до 100 балів (для допуску до диференційованого заліку необхідно мати не менше 35 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (відповіді, виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 70 балів.

Присутність на лекціях і практичних не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 35 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є диференційований залік. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки для підготовки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Історія публічного управління» для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» Укладач: Лахижа М.І. Полтава, 2024. 18 с

2. Курс лекцій з дисципліни «Історія публічного управління» для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» Укладач: Лахижа М.І. Полтава, 2024. 58 с

3. Лахижа М.І. Історія публічного управління. Посібник. Полтава, 2025. 145 с.

3. Лахижа М.І. Методичні рекомендації для написання контрольної роботи навчальної дисципліни «Історія публічного управління» для студентів спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування», дистанційної форми навчання. Полтава, 2025. 19 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Farazmand, A. Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy, and Governance / A. Farazmand (ed.). - Cham : Springer, 2022. - 6158 p. URL: <https://link.springer.com/referencework/10.1007/978-3-030-66252-3>

2. Ladner, A. Handbook on the Politics of Public Administration / A. Ladner, F. Sager (eds.). - Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2022. - 444 p. URL: elgaronline.com/view/book/9781839109447/9781839109447.xml

3. Lee, M. A History of Public Administration in the United States: The Rise of American Bureaucracy / M. Lee. - Newcastle upon Tyne : Cambridge Scholars Publishing, 2023. - 509 p. URL: <https://www.amazon.com/History-Public-Administration-United-States/dp/1527525023>

4. Бакуменко В.Д., Бондар І.С., Горник В.Г., Шlachук В.В. Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 256 с.

5. Бібліографія публічного управління та адміністрування: навчально-методичний посібник / за наук. 1бед.. Д. н. держ. упр. Р. В. Войтович та П. В. Ворони. К., 2018. 474 с.

6. Історія державного управління: інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять для здобувачів вищої освіти освітньої програми: Публічне управління та адміністрування з освітньої компоненти «Історія державного управління» / Уклад.: Т.В. Краснобока. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2023. 50 с.

7. Перга, Ю. М. Історія державного управління в Україні. Конспект лекцій: навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування / Ю. М. Перга ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. - 55 с.

8. Покатаєв П. С., Латинін М. А., Степаненко С. В., Пасемко Г. П., Таран О. М. Основи публічного управління та адміністрування : навч. посібник для здобув. спец. 281

«Публічне управління та адміністрування». Харків : ТОВ «Оберіг», 2024. 240 с. <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/57938>

9. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник / А.О. Дегтяр, О.А. Дегтяр, Х.І. Калашнікова, М.К. Гнатенко. – Харків : НАУ «ХАІ», 2021. – 128 с.

10. Ткаченко І. В., Лікарчук Н. В., Миколіук А. В. Теорія і практика сучасного (нового) публічного управління в ЄС: навч. посіб. Київ: ННПУДС КНУ ім. Тараса Шевченка, 2024. 144 с.

Додаткова

1. Buciuonas G., Lakhyzha M., Didenko O. Environmental and economic Losses of the agricultural sector of Ukraine as a result of Russian aggression. Proceedings of the 2024 International Conference “ECONOMIC SCIENCE FOR RURAL DEVELOPMENT” No 58 Jelgava, LBTU ESAF, 16-17 May 2024, pp. 372-380 DOI: 10.22616/ESRD.2024.58.036

2. Lakhyzha M., Lozynska T., Dorofeyev O. The state of development of the concept of sustainable development in the public administration science in Ukraine. Science and education for sustainable development. Edited by Aleksander Ostenda and Valentyna Smachylo. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts University of Technology, Katowice. Monograph 50. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022 S. 833-842

3. Mangora T.V., Lukianova M.D., Durach O., Demianchuk Y.V., Tomliak T., Chernyschuk N.V., Pohuliaiev O.I., Dzeveliuk A., Kaidashov V., Pravdiuk A., Pravdiuk M., Skichko I. Actual problems of modern development of the state and law. Monograph. – Primedia eLaunch, Boston, USA, 2022. – 392 p.

4. Manhora T., Dzeveliuk A., Manhora V., Kahliak I., Tomliak T., Demianchuk Y., Semeniuk O., Pravdiuk A., Skichko I., Pohuliaiev O. Adaptation of Ukrainian legislation to EU requirements. Monograph. – Primedia eLaunch, Boston, USA, 2023. – 175 p.

5. Бакуменко В. Д., Руденко О.М., Туча В.В. Механізми імплементації політичних рішень в державному управлінні монографія. Академія муніципального управління. Київ : [б. в.], 2015. 184 с.

6. Бакуменко В.Д. , Башкатов В.М. Механізми державного управління демократичними змінами: монографія. Академія муніципального управління. Київ : [б. в.], 2015. 180 с.

7. Дарендорф Р. У пошуках нового устрою: лекція на тему політики свободи у XVI ст. [Текст] пер. з нім. А. Орган. К. : Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2006. 109 с.

8. Єгоричева С.Б., Лахижа М.І. Публічно-приватне партнерство в посткомуністичних країнах: монографія. К.: ІПКДСЗУ. 2020. 304 с.

9. Іванов Є.В. Інституційна складова суб’єктів публічного управління. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування* Том 34 (73) № 1 2023 с.2-5 DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.1/01>

10. Лахижа М. І. Актуальні проблеми удосконалення публічного управління в Україні: зміни, реформування, модернізація, оптимізація, децентралізація, реструктуризація, перезавантаження Актуальні проблеми державного управління. Збірник наукових праць. №1(57). Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2020. – № 1 (57). – 328 с. (с. 18-28)

11. Лахижа М., Качан Я. Правове забезпечення публічного управління в Україні в умовах воєнного стану: теоретичні аспекти та практика. Теорія та практика державного управління. Збірник наукових праць Випуск 1 (74). 2022. с. 7- 18. DOI: <http://doi.org/10.26565/1727-6667-2022-1-02>

12. Лахижа М.І. Модернізація публічної адміністрації: теоретичні та практичні аспекти. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2009, 289 с.

13. Лахижа М.І. Компаративістика, архетипіка, імагологія як інновації у науці державного управління: методологічні аспекти. Вісник Київського національного університету

імені Тараса Шевченка. Державне управління. Том 13 № 1 (2021). с. 45-53 URL: <https://publicadministration-knu.org/index.php/journal/issue/view/4>

14. Лахижа М.І. Модернізація публічної адміністрації: досвід Республіки Болгарія.- Полтава: ПолтНТУ, 2014.- 208 с.

15. Лахижа М.І. Модернізація публічної адміністрації: досвід Республіки Польща.- Полтава: ПолтНТУ, 2012.-243 с.

16. Лахижа М.І. Проблеми розвитку публічної адміністрації : досвід Республіки Польща. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2021.№2. С. 7-10 DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2021.2.1>

17. Лахижа М.І., Діденко О.Г., Єрмоменко С.М. Сучасні проблеми, підходи і тенденції публічного управління містом: теоретичні аспекти. Економіка і регіон. 2024.№2

18. Таран Є.І. Співвідношення понять «державне управління», «публічне адміністрування» та «публічнеуправління» у трансформаційних процесах України. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. 2020. Т. 31 (70). № 2. С. 33–37

19. Трансформація трудових відносин та профспілкового руху у посткомуністичних країнах/ за наук. редакції докт. н. держ. упр., проф. М. І. Лахижі; к. н. держ. упр., доц. Я. В. Качан та к. н. держ. упр., доц. В. Б. Сухомлина. Видання друге, доповнене Київ, 2024. 430 с

20. Шевченко Н. Еволюція основних концепцій публічного управління. Вісник Дніпровської академії неперервної освіти Публічне управління та адміністрування». 2024. № 2 (7), С.15-21

19. Інтернет-ресурси

1. Сторінка курсу на платформі Moodle: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=4854>

2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

3. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>

4. Офіційний веб-портал Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>

5. Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

6. Офіційний веб-портал Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

7. Офіційний веб-портал Конституційного Суду України. URL: <https://ccu.gov.ua/>

8. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>